

tu pouze právo postihu proti oněm činitelům, kteří nestarali se o zajištění úhrady. Dovolatel též v dovolání poukazuje na to, že prý zástupci ministerstva školství a národní osvěty při kolaudaci přítomní dali do protokolu prohlášení, z něhož jest patrno, že ministerstvo vyhradilo si zaujmouti příslušné stanovisko k výsledku kolaudace, a že dodatečně pozdějšími výnosy nařídilo přísné vyšetření zjištěných závad. Než ani tím není dotčen konečný závěr odvolacím soudem učiněný, že zadání prací žalobci bylo dodatečně podle Šu 1016 obč. zák. schváleno. Jakým způsobem si dovolatel zjedná neb zajistí úhradu částek, jež žalobci vyplatil anebo ještě má vyplatiti, a jaké kroky snad podnikne proti těm, kdož zaviniili zadání prací bez zajištění úhrady, a zda mu bude možno, by přidržel obec k zapravení tangenty přifařenecké, jest pro tento spor nezávažno. Není tedy dovolání ani v tomto bodě odůvodněno.

Čís. 6557.

Domáhati se neplatnosti vkladu podle Šu 61 knih. zák. není oprávněn ten, kdo nabyl knihovního práva singulární posloupností v době, kdy byl již onen vklad patrným z pozemkové knihy.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1926, Rv I 642/26.)

Na domě čp. 220, náležejícím tehdy vlastnický Hedvice Z-ové, bylo vloženo zástavní právo pro pohledávky žalované záložny ze zápůjček v pořadí ze dne 28. června 1919 pro pohledávku 50.000 Kč a v pořadí ze dne 27. prosince 1920 pro pohledávku 10.000 Kč. Dne 26. července 1921 bylo vlastnické právo k domu čp. 220 převedeno na žalobce na základě kupní smlouvy, podle níž žalobce převzal ony pohledávky žalované záložny na srážku z kupní ceny. Tvrdě, že Hedvika Z-ová v době uzavření zápůjček, pro něž byla zástavní práva vložena, byla nepřičetnou, domáhal se žalobce, by bylo uznáno právem, že pohledávky žalované záložny nejsou po právu a že žalovaná jest povinna dáti zástavní právo vymazati. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Předeslati dlužno, že jde o žalobu na plnění; první věta prosby žalobní, jež má vnější formu žaloby určovací, jest jen úvodem k petitorní části žalobní prosby. Dovolatel, který podle knihovního stavu jest vlastníkem nemovitosti zatížené zástavními právy pro pohledávky žalované strany 50.000 Kč s přísl. a do výše 10.000 Kč s přísl., opírá nárok na výmaz těchto práv zástavních o to, že smlouvy, jimiž práva zástavní byla ujednána, jsou neplatny, ježto osobní dlužnice Hedvika Z-ová v čase ujednání smluv byla slabomyslnou. Jest se především obíratí podstatou této žaloby. Jak již odvolací soud správně dovodil, žalobce sám popírá, že došlo k převzetí dluhu podle Šu 1408 obč. zák., takže dovolatel sám

vyloučil možnost, by soud obíral se otázkou, zda lze k nedostatku právní způsobilosti Hedviky Z-ové přihlížeti v rámci Šu 1407 obč. zák. Žalobu, kterou dovolatel jako pouhý hypotekární dlužník a singulární nástupce Hedviky Z-ové podává, jest tedy posuzovati jako pouhou žalobu o výmaz podle Šu 61 knih. zák. Ježto knihovní soudce, povoluje zápisy knihovní, zkoumá podmínky knihovního zápisu jen po stránce formální, nikoli též hmotné, jest v Šu 61 knih. zák. dovoleno tomu, kdo míní, že jest vkladem zkrácen ve svém knihovním právu, by se sporem domáhal neplatnosti vkladu a obnovy dřívějšího knihovního stavu. Podmínkou žaloby o výmaz jest, že žalobce jest zkrácen ve svém knihovním právu. Ale zkrácen ve svém knihovním právu může býti jen ten, jehož knihovní právo již povolením a výkonem knihovního vkladu bylo porušeno, ale není takovou zkrácenou osobou ten, kdo knihovního práva nabyl singulární successí v době, kdy již onen vklad byl z knihy pozemkové patrným. V tomto případě bylo pro žalobce vloženo právo vlastnické v pořadí ze dne 26. července 1921, kdežto vklad práva zástavního pro pohledávky žalované strany stal se dříve, pro pohledávku 50.000 Kč s přísl. v pořadí ze dne 28. června 1919 a pro pohledávku do výše 10.000 Kč s přísl. v pořadí ze dne 27. prosince 1920. Žalobce nabytí vlastnictví nemovitosti těmito právy zástavními již zatížené, a nebylo jeho právo knihovní vkladem těchto práv zástavních zkráceno. Již z tohoto důvodu nelze žalobě dovolatelově o výmaz řečených práv vyhověti. Žalobce dovolává se opačného názoru, který zastáván jest v Krainz-Ehrenzweigově systému rakouského obč. zákona díl I/2. V tomto díle (vyd. 1923 str. 554) jest uvedeno, že majitel hypoteky může uplatniti okolnosti, které zamezily vznik pohledávky, jako nezpůsobilost osobního dlužníka k jednání, bázeň, omyl atd. Týž názor vyslovuje též Mayr-Harting (díl I. str. 609). Názor Ehrenzweigův jest v souvislosti s jeho názorem vysloveným v témž díle na str. 257 v Šu 223, ve kterémž Šu jedná se o podstatě důvodu k nabytí vlastnického práva. V tomto Šu spisovatel praví, že i singulární nástupce jest oprávněn k žalobě o výmaz, a poukazuje na souhlasný názor Burckhardův. Ale Burckhard ve třetím svazku svého systému (»Die einzelnen Privatrechtsverhältnisse«) na straně 328 v poznámce 39 pouze stručně praví, že k žalobě podle Šu 61 knih. zák. není třeba, by knihovní právo bylo vloženo již v době zápisu napadeného práva, a prohlašuje za nesprávné rozhodnutí býv. nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 22. června 1880 Gl. U. čís. 8760 (pocházející z doby před zavedením odpůrčího zákona), v kterémžto rozhodnutí pozdějšímu hypotekárnímu věřiteli, tvrdícímu, že právo zástavní předchozího věřitele jest předstíráno, bylo odepřeno povolení poznámky podle Šu 61 knih. zák., »ježto žalobce v čase vkladu ještě nebyl v držbě věcného práva, které prý bylo zkráceno napadeným vkladem.« Avšak týž názor, jako ono rozhodnutí čís. 8760 Gl. U., zastává Bartsch v komentáři ke knih. zákonu str. 624 a Exner v díle »Das österreichische Hypothekenrecht« str. 100, pozn. 4 a na téže zásadě spočívá i rozhodnutí býv. nejv. soudu ve Vídni čís. 5471 Gl. U. n. ř. (Nowackovy sbírky č. 1429). K tomuto názoru přikloňuje se tento Nejvyšší soud, ježto názor tento jest též ve shodě se zásadou veřejnosti v knihovním právu platící a odpovídá duchu a pod-

statě Šu 61 kn. zák. Již z tohoto důvodu nelze dovolatelově žalobě o výmaz přiznati úspěchu, nehledíc ani k tomu, že dle tvrzení žalobce samotného byl by i vklad žalobcova práva vlastnického zatížen hmotně tímž nedostatkem jako vklad napadený a že žalované straně nebylo by lze upírati právo, by proti žalobě namítala tento hmotněprávní nedostatek podkladu žalobního nároku, což rovněž dovozeno v onom rozhodnutí býv. nejv. soudu ve Vídni čís. 5471 Gl. U. n. ř.

Čís. 6558.

Ustanovení čtvrtého odstavce Šu 502 c. ř. s. neplatí, vyslovil-li odvolací soud ve svém zrušovacím rozhodnutí právní názor shodný s názorem prvního soudu v původním rozsudku.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1926, Rv I 887/26.)

Nejvyšší soud odmítl dovolání do srovnalých rozsudků nižších soudů. Rozsudek prvního soudu byl vynesena na základě zrušovacího usnesení odvolacího soudu, jemuž nebyla vyhrazena pravomoc. V důvodech uvedl Nejvyšší soud s povšechného hlediska toto:

Odvolací soud potvrdil rozsudek prvního soudu a ocenil hodnotu předmětu sporu podle Šu 500 třetí odstavec c. ř. s. na 500 Kč. Je tedy předem řešiti otázku, zda dovolání jest přípustné. Dle Šu 502 třetí odstavec c. ř. s. je nepřipustno dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu, když sporný předmět, o němž odvolací soud rozhodl, na penězích nebo peněžní hodnotě nepřesahuje 2.000 Kč. Výjimkou z toho pravidla je předpis čtvrtého odstavce téhož paragrafu, že dovolání je přípustné, když rozsudek první stolice, odvolacím soudem potvrzený, byl vynesena následkem usnesení odvolacího soudu, které rekusem nemůže býti bráno v odpor (§ 519 čís. 3 c. ř. s.) a jímž dřívější rozsudek podle Šu 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. byl zrušen a právní věc byla přikázána zpět soudu první stolice. Důvodem k tomuto zákonnému ustanovení byla úvaha, uvedená v motivech k zákonu o úlevách soudům, že, zruší-li se odvolacím soudem rozsudek první stolice pro nesprávnost nebo neúplnost jednání podle Šu 496 čís. 2 nebo 3 c. ř. s. a věc se vrátí soudu své stolice k novému projednání a rozhodnutí, je první soud vázán právním posouzením, ze kterého vycházel odvolací soud ve svém rozhodnutí (§ 499 druhý odstavec c. ř. s.). Zrušovací usnesení odvolacího soudu však může býti napadeno rekusem na nejvyšší soud jenom tehdy, když odvolací soud podle Šu 519 čís. 3 c. ř. s. usnesení označí za odporovatelné. Dostane-li se nový rozsudek prvního soudce k odvolacímu soudu, může býti změněn jenom tehdy, když první soudce proti zákonu pominul právní názor odvolacího soudu, nebo když odvolací soud sám změní své původní posouzení. Pravidelně dojde k potvrzení rozsudku prvního soudu. Skutečně to jenom právní přesvědčení odvolacího soudu pro rozhodnutí rozhodným. Protože jenom souhlas dvou v rozhodování na sobě nezávislých soudů je vnitřním důvodem pro odepření dalšího právního postupu, je správně v tomto případě připustiti postup k nejvyššímu soudu (motivy